Dosarul nr. 3-2142/2025
2-25122489-12-3-26082025-1

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

03 martie 2026 mun. Chișinău

Judecătoria Chişinău (sediul Rîșcani)
în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Veaceslav Martînenco
grefier Nicoleta Mamaliga

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Muntean Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual,-

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

La 26.08.2025 reclamantul Muntean Ion, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, prin Decizia CNAS nr. 11/2023/21717 din 19.08.2024, i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă. Analizând în detaliu conținutul deciziei respective, acesta a constatat că perioada 01.01.1997 – 31.12.2003 a fost calificată drept stagiu special.

Ulterior, reclamantul s-a adresat la la Fondul de Stat Unic de Asigurări Sociale al Republicii Moldovenești Nistrene.

Prin informația nr. 01-13/159u din 05.05.2025 s-a confirmat că cotizațiile la fondul de pensii, reținute din veniturile reclamantului, erau transferate la fondul de pensii al Republicii Moldovenești Nistrene (informația se anexează).

Suplimentar, reclamantul s-a adresat la Fondul de Stat Unic de Asigurări Sociale al Republicii Moldovenești Nistrene, Centrul de Asigurare Socială și Ocrotire Socială din or. Bender, iar prin informația din 18.06.2025 a fost informat că plătitorul cotizațiilor de asigurări sociale, *****, subdiviziune a Căii Ferate a Republicii Moldova, a efectuat transferul cotizațiilor obligatorii în Fondul de Stat Unic de Asigurări Sociale al Republicii Moldovenești Nistrene pentru perioada 01.01.1997 – 31.12.2003, lunar.

Consideră reclamantul că Decizia privind stabilirea pensiei nr. 11/2023/21717 din 24.01.2024necesită a fi modificată parțial, și anume prin includerea în stagiul de cotizare a perioadei 01.01.1997 – 31.12.2003, în care acesta a activat la *****, subdiviziune a Căii Ferate a Moldovei.

Totodată, menționează că locul transferării cotizațiilor pentru fondul social nu poate fi imputat subsemnatului, întrucât nu poartă răspundere pentru deciziile adoptate de autoritățile

statului privind transferarea acestora în Transnistria sau în altă parte. Este incontestabil faptul că respectivele cotizații au fost reținute din veniturile mele, fapt confirmat prin actele anexate.

Astfel solicită reclamantul:

1. Obligarea CNAS să modifice în parte Decizia privind stabilirea pensiei nr. 11/2023/21717 din 19.08.2024, prin includerea în stagiul de cotizare a perioadei 01.01.1997 – 31.12.2003.
2. Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea cuantumului pensiei din momentul modificării deciziei și până la data plății pensiei aferente lunii următoare recalculării.

Obiecțiile pârâtului:

La 27.10.2025 reprezentantul autorității pârâte, din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale, a depus referință la cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată. (f.d.25-27)

În susținerea poziției sale, a invocat că, în rezultatul examinării dosarului de pensionare s-a constatat că reclamantul este beneficiar de pensie pentru limită de vîrstă din 01.12.2023, potrivit Deciziei nr. 11/2023/21717 din 20.12.2023, pensia a fost calculată pe baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de ***** lei (pentru perioada 01.1999 - 01.2003, fără venit, deoarece în această perioada ca deținător de cotă de teren agricol reclamantul nu confirmă venit asigurat, iar pentru activitatea din stânga Nistrului nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale în bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova), și luând în considerare stagiul total de cotizare de 43,1 ani, constituia - *****lei lunar, iar ca urmare a indexărilor din perioada 2024 - 2025, pensia reclamantului s-a majorat și constituie de la 01.04.2025 - ***** lei lunar.

La data de 15.07.2025 la Casa Națională de Asigurări Sociale a fost înregistrată cererea prealabilă a reclamantului cu nr.1211/25 prin care s-a solicitat recalcularea pensiei cu includerea perioadei 1997-2003 în stagiul de cotizare.

Prin răspunsul CNAS nr. 1211/25 din 28.07.2025, cererea prealabilă a reclamantului a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Notează că, în conformitate cu art. 14 din Legea nr. 156/1998, dreptul la pensie pentru limită de vârstă, se acordă dacă sânt îndeplinite cumulativ condițiile privind vârsta de pensionare și stagiul de cotizare prevăzut de prezenta lege.

Conform art. l a Legii nr.l56/1998 privind sistemul public de pensii, Stagiu de cotizare reprezintă însumarea perioadelor de activitate în care sau plătit contribuții de asigurări sociale de stat.

În conformitate cu prevederile art.3 lit. e) al Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, sistemul public de asigurări sociale se organizează și funcționează având ca principiu de bază, principiul contributivității, conform căruia prestațiile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la sistemul public de asigurări sociale, drepturile privind stabilirea/recalcularea prestațiilor, sociale se cuvin în temeiul achitării contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat.

In situațiile în care lipsește informația în contul persoanei asigurate, perioadele respective nu se includ în stagiul de cotizare și la determinarea venitului mediu lunar asigurat valorizat.

Stagiul de cotizare conform art.6 alin.(2) al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat și împărțirea sumei obținute la 12. Rezultatul

obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă.

Potrivit art.36 al Legii nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, stagiul de cotizare se exprimă în ani și se calculează prin însumarea lunilor pentru care s- au plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat și prin împărțirea sumei la 12.

Conform art. 53 alin. l) al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, începând cu 01.04.2017 pensia se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada până la 01.01.1999 și după 01.01.1999.

(2) Pensia pentru limită de vîrstă se calculează, conform prevederilor art. 16, din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 1 ianuarie 1999, luîndu-se în considerare stagiul de cotizare total."

Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite prin lege pentru aceste perioade și numărul total de luni de cotizare.

Respectiv, potrivit Legii nr. 156/1998, drepturile la pensie se acordă reieșind nu numai din durata stagiului de muncă, dar și cu condiția că pe parcursul acestei activități au fost depuse cotele de asigurări sociale în bugetul asigurărilor sociale al Republicii Moldova.

Aceeași condiție este prevăzută și la calcularea pensiei, ea fiind calculată doar din salariul (venitid) supus asigurărilor sociale.

Subliniază că, în conformitate cu prevederile Legii Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat pe anii 1999-2005 plata de către proprietarii de terenuri agricole, care lucrează terenurile în mod individual, a tarifului anual de 1,7 lei pentru o unitate grad/ hectar de teren agricol, asigură plătitorului dreptul la pensie minimă pentru limită de vârstă.

Astfel indică că, indiferent de locul de trai și activitate al persoanei pe teritoriul Republicii Moldova, aceasta va beneficia de pensie acordată prin sistemul public de asigurări sociale, în cazul în care din venitul obținut prin muncă au fost achitate contribuții în bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova, iar la calcularea cuantumului pensiei vor fi luate în considerație doar veniturile din care au fost achitate contribuțiile obligatorii de asigurări sociale.

Totodată, menționează că, deși, persoanele care-și desfășoară activitate în localitățile din stânga Nistrului nu achită contribuții din venitul obținut în fondul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova, pentru a nu afecta drepturile lor sociale, perioada respectivă, se ia în considerație doar la calcularea stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei deși pentru această perioadă, nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale în bugetul asigurărilor sociale al Republicii Moldova.

Conform documentelor de pensionare, reclamantul începând cu 01.12.2023 beneficiază de pensie pentru limită de vârstă pentru un stagiu de cotizare de 43,1 ani, inclusiv perioada de activitate la *****, subdiviziune a Căii Ferate a Republicii Moldova, perioadă în care nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale în bugetul asigurărilor sociale al Republicii Moldova.

Mai mult ca atît, persoanele care-și desfășoară activitate în localitățile din stângă Nistrului pe lîngă faptul că nu achită contribuții din venitul obținut în bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova, venitul obținut fiind în valută nerecunoscută pe teritoriul Republicii Moldova. Or, venitului realizat de reclamant pe perioada 1997 —2003 a fost în așa numita rublă transnistreană, or acest fapt este imposibil de tradus în practică, deoarece o astfel de monedă de iure nu este recunoscută pe teritoriul Republicii Moldova.

Potrivit art. 7 alin. (1) al Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii prevede că

(după 1 ianuarie 1999), dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale.

Totodată, datele în conturile personale de asigurări sociale se înscriu în temeiul informației declarate de angajator.

Indică că, potrivit Registrului de stat al evidenței individuale, la contul personal de asigurări sociale al reclamantului nu se conțin date declarate de către I.S. „Calea Ferată a Moldovei" pentru perioada 01.01.1999 - 31.12.2003. Lipsa informațiilor în Registrul evidenței individuale, precum și neachitarea contribuțiilor de asigurări sociale pentru o anumită perioadă, atrage după sine neincluderea perioadei respective în stagiul de cotizare.

Totodată, art.32 al Legii citate supra, prevede că neplata în termenele stabilite a contribuțiilor de asigurări sociale de către asigurații cu declarație de asigurare sau cu contract de asigurare, atrage după sine decăderea din drepturile la prestații până la achitarea contribuțiilor restante și a majorărilor de întârziere aferente.

Mai mult ca atît, potrivit actelor anexate de reclamant și anume răspunsurile nr.01-13/159и și a răspunsului din 18.06.20025 eliberate de Fondul Social din stânga Nistrului (Единый государственный фонд Социального Страхования Преднестровской Молдавской Республики), se demonstrează faptul că Calea Ferată Bender efectua achitarea contribuțiilor sociale în contul bugetului asigurărilor sociale administrat nemijlocit de către autoritățile din partea stingă a Nistrului.

Așa dar, solicitarea reclamantului privind includerea în stagiul pentru stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă a perioadei 01.01.1997-31.12.2003, nu are o reglementare juridică și un suport probatoriu pertinent, în vederea admiterii pretenției invocate.

Concluzionează că, pretențiile invocate de către reclamant în cererea dedusă judecății sunt absolut neîntemeiate, or, CNAS la emiterea deciziei de stabilire a pensiei pentru limită de vîrstă s-a condus în strictă conformitate cu prevederile legale.

Astfel, potrivit suportului probatoriu anexat la materialele dosarului și normelor legale în vigoare relevante litigiului, pârâta susține cu certitudine că argumentele de fapt și de drept expuse de reclamant în cererea de chemare în judecată sânt absolut declarative, fiind lipsite de o argumentare juridică în acest sens.

In așa mod, actele administrative contestate de către reclamant, au caracter legal și temei de anulare a acestora, nu există, acțiunea reclamantului urmând a fi respinsă integral.

În ședința de judecată:

Reclamantul Muntean Ion, a susținut integral argumentele expuse în cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea pretențiilor în modul în care au fost formulate.

Reprezentantul autorității pârâte, din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Bodnariuc Elena, a pledat pentru respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, pe motivele de fapt și de drept invocate în referință.

Aprecierea instanței de judecată:

Examinând cererea de chemare în judecată, audiind explicațiile participanților la proces, cercetând probele anexate la dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, studiind normele legii aplicabile, instanța de judecată ajunge la concluzia că, cererea de chemare în judecată depusă de Muntean Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil este **admisibilă** și pasibilă de a fi **respinsă,** din următoarele

considerente.

Conform art. 2 alin. (1) Cod administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ.

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Potrivit art. 93 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

În acord cu art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169–171.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

Din textul revendicărilor formulate în acțiune, reclamantul, prin prezenta acțiune, solicită obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual prin care să fie stabilită și efectuată recalcularea pensiei reclamantului, cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei 01.01.1997 – 31.12.2003, perioadă de activitate la calea ferată Bender.

Astfel, reclamantul a formulat o acțiune în obligare.

Din actele cauzei rezultă că, la data de 05.12.2023, reclamantul Muntean Ion s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări *****, solicitând stabilirea/reexaminarea pensiei. (f.d.2 din dosar administrativ)

La data de 24.01.2024, Casa Teritorială de Asigurări Sociale ***** a emis decizia nr. 11/2023/21717 privind stabilirea pensiei, calculată în baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de ***** lei. Pentru perioada 01.01.1997 – 31.12.2003 nu a fost luat în calcul venit asigurat, întrucât nu au fost achitate contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat al Republica Moldova. (f.d.1-1 verso din dosar administrativ).

Ulterior, la data de 15.07.2025, reclamantul a înaintat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat includerea în stagiu de cotizare a perioadei 01.01.1997 – 31.12.2003. (f.d. 32 din dosar administrativ)

În rezultatul examinării cererii prealabile, Casa Națională de Asigurări Sociale a emis răspunsul nr. 1211/25 din 28.07.2025, prin care a refuzat reclamantului în recalcularea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadelor: 01.01.1997 – 31.12.2003, din motiv că nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale în bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova. (f.d. 33-33 verso din dosar administrativ)

La 26.08.2025, reclamantul a depus prezenta acțiune în instanța de judecată. (f.d. 4-4 verso)

Conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Decizia CTAS ***** nr. 11/2023/21717 din 24.01.2024, precum și refuzul CNAS nr. 1211/25 din 28.07.2025, adoptat în procedura prealabilă, în sensul art. 10 și 11 din Codul administrativ, se încadrează în noțiunea act administrativ individual, emanând de la o autoritate publică, reprezentând o măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice. Totodată, acesta este defavorabil reclamantului, ținând cont de faptul că ultimului i s-a refuzat în admiterea revendicărilor solicitate.

Conform art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 39 din Codul administrativ, (1) controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

La caz, cu referire la cele menționate, instanța reține că reclamantul revendică apărarea pe calea controlului judecătoresc a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ. Or, dreptul pretins de reclamant este dreptul la recalcularea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadei 01.01.1997 – 31.12.2003, perioadă de activitate la calea ferată Bender.

Astfel, deciziile Casei Naționale de Asigurări Sociale, pot fi apreciate ca având potențialul de a afecta un drept pretins al reclamantului la recalcularea pensiei. Corespunzător, condiția revendicării unui drept legitim este întrunită.

Competența pentru examinarea prezentei acțiuni, în conformitate cu prevederile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) din Codul administrativ, revine Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), astfel, cererea de chemare în judecată fiind depusă cu respectarea dispozițiilor legale menționate.

Referitor la condiția de respectare a remediului extrajudiciar cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil până la înaintarea acțiunii în contenciosul administrativ, instanța de judecată reține următoarele.

Conform art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

Conform art. 19 din Codul administrativ, cererea prealabilă este instituția care oferă o cale de soluționare prejudiciară a litigiilor administrative.

Conform art. 162 alin. (1) din Codul administrativ, procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. Alin. (3) al articolului citat, cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; emiterea unui act administrativ individual.

Cu referire la actele cauzei și circumstanțele reflectate supra, instanța de judecată constată că, remediul extrajudiciar a fost respectat de reclamant prin înregistrarea cererii prealabile la Casa Națională de Asigurări Sociale.

Conform art. 209 alin. (1) din Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia.

Drept consecință a celor constatate, instanța de judecată reține că acțiunea este depusă cu respectarea competenței materiale și jurisdicționale, a remediului extrajudiciar, în termenul prevăzut de lege, fiind contestate acte administrative ale autorității publice competente, care produc efecte juridice în exterior și au caracter defavorabil reclamantului.

Astfel, acțiunea este admisibilă.

Cu privire la fondul cauzei.

Potrivit art. 1^1 alin. 1) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14.10.1998, pensiile publice reprezintă toate categoriile de pensii, sub formă de drepturi bănești, ale căror stabilire și plată sînt garantate prin lege de către stat.

Potrivit art.1^1 alin. (3) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14.10.1998, se stabilesc semnificațiile următoarelor noțiuni:

circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare și venitul asigurat – confirmare, prin acte doveditoare, a stagiului de cotizare și a venitului asigurat pentru perioada de activitate de până la realizarea dreptului la pensie și care nu a fost luată în considerare la stabilirea pensiei;

reexaminarea pensiei – recalcularea mărimii pensiei în corespundere cu prevederile prezentei legi în vigoare la data depunerii cererii de reexaminare a pensiei conform art. 33 alin. (1) lit. a) și c), alin. (2), (4^1), (4^2) și (4^3);

pensie calculată - drept bănesc, stabilit în funcție de contribuțiile achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat și de durata stagiului de cotizare, reexaminat, majorat și indexat;

stagiu total de cotizare – însumare a perioadelor de activitate pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat, prevăzută la art. 42 alin. (1) din prezenta lege.

venit asigurat – venit din care s-au plătit contribuții de asigurări sociale şi care constituie baza de calcul a pensiei în sistemul public de pensii.

Potrivit art.2 din Legea privind sistemul public de pensii nr.156 din 14.10.1998, dreptul la pensie îl are persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege. Dreptul la pensie este imprescriptibil. Dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.

Potrivit art.5 din Legea nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sînt:

a) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus;

a^1) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condiţiile Legii asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993;

b) perioada de îngrijire a unui copil pînă la vîrsta de 3 ani de către unul din părinţi sau de tutore în caz de deces al ambilor părinţi;

c) perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizaţie pentru incapacitate temporară de muncă, de indemnizație de șomaj, de alocaţie pentru integrare sau reintegrare profesională.

d) perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinți, de către tutore sau curator, până la angajarea în funcția de asistent personal;

e*)* perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu;

f) perioadele de activitate necontributive în funcția de judecător și procuror de pînă la 31 decembrie 2005;

g) perioadele în care au fost realizate, până la 1 ianuarie 1999, activitățile specificate la art. 50 alin. (1) lit. d)–f).

Potrivit art.6 alin. (1),(2), (5) din Legea nr.156/1998, stagiul de cotizare se exprimă în ani. Stagiul de cotizare se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat și împărțirea sumei obținute la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate. Stagiul de cotizare realizat după stabilirea/reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții și împărțirea sumei obținute la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă.

Potrivit art.7 alin. (1) din Legea nr.156/1998, dovada stagiului de cotizare se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public al asigurărilor sociale.

Potrivit art.14 alin. (3) din Legea nr.156/1998, dreptul la pensie pentru limită de vîrstă se acordă dacă sînt îndeplinite cumulativ condiţiile privind vîrstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Potrivit art. 33 alin. (1)-(2) din legea menționată supra, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc pînă la acordarea drepturilor la pensie;

b) transferării la altă categorie de pensie;

c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă;

d) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate;

e) modificării/completării art. 5 şi 50 cu prevederi referitoare la circumstanțe ce țin de perioade necontributive și de activități, care au fost realizate până la stabilirea/reexaminarea pensiei.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit. a) se efectuează şi pentru pensionarii care şi-au realizat dreptul la pensie pînă la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

Potrivit art. 51 alin. (1) din Legea nr.156/1998, stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenţei individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit.

Materialele cauzei denotă că, la data de 05.12.2023, reclamantul Muntean Ion s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Căușeni, solicitând stabilirea/reexaminarea pensiei. (f.d.2 din dosar administrativ)

La data de 24.01.2024, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni a emis decizia nr. 11/2023/21717 privind stabilirea pensiei, calculată în baza venitului mediu lunar asigurat valorizat de ***** lei. Pentru perioada 01.01.1997 – 31.12.2003 nu a fost luat în calcul venit asigurat, întrucât nu au fost achitate contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat al Republica Moldova. (f.d.1-1 verso din dosar administrativ).

Ulterior, la data de 15.07.2025, reclamantul a înaintat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat includerea în stagiu de cotizare a perioadei 01.01.1997 – 31.12.2003. (f.d. 32 din dosar administrativ)

În rezultatul examinării cererii prealabile, Casa Națională de Asigurări Sociale a emis răspunsul nr. 1211/25 din 28.07.2025, prin care a refuzat reclamantului în recalcularea pensiei cu includerea în stagiul de cotizare a perioadelor: 01.01.1997 – 31.12.2003, din motiv că nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale în bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova. (f.d. 33-33 verso din dosar administrativ)

La 26.08.2025, reclamantul a depus prezenta acțiune în instanța de judecată. (f.d. 4-4 verso)

Instanța constată că, litigiul dedus judecății vizează includerea în stagiul de cotizare a perioadei 01.01.1997 – 31.12.2003, perioadă pentru care, potrivit evidențelor contului personal de asigurări sociale, nu au fost reflectate contribuții achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova.

În acest sens, instanța reține că, potrivit cadrului legal aplicabil, principiul fundamental al sistemului public de pensii este principiul contributivității, conform căruia drepturile de asigurări sociale se stabilesc în funcție de contribuțiile efectiv achitate la bugetul asigurărilor sociale de stat. Astfel, simpla desfășurare a activității de muncă, fără confirmarea plății contribuțiilor de asigurări sociale, nu este suficientă pentru includerea perioadei respective în stagiul de cotizare și, respectiv, pentru luarea în calcul a unui venit asigurat.

Potrivit **art. 14 alin. (3) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii**, dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă doar în cazul îndeplinirii cumulative a condițiilor privind vârsta de pensionare și stagiul de cotizare prevăzut de lege. În același timp, conform **art. 6 alin. (1)–(2) din aceeași lege**, stagiul de cotizare reprezintă însumarea lunilor pentru care au fost achitate contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Instanța reține că, potrivit **art. 7 alin. (1) din Legea nr. 156/1998**, dovada stagiului de cotizare se efectuează pe baza datelor din contul personal de asigurări sociale, gestionat conform legislației privind sistemul public de asigurări sociale. Aceste date au caracter oficial și constituie principalul mijloc de probă în stabilirea drepturilor de asigurări sociale.

Totodată, conform **art. 3 lit. e) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale**, funcționarea sistemului se bazează pe principiul contributivității, potrivit căruia drepturile de asigurări sociale se stabilesc exclusiv în raport cu contribuțiile efectiv achitate de persoanele asigurate și angajatori la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Din interpretarea coroborată a acestor norme rezultă că existența raportului de muncă, de sine stătător, nu generează automat includerea perioadei în stagiul de cotizare, dacă nu este confirmată plata contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova.

În speță, instanța constată că, pentru perioada 01.01.1997 – 31.12.2003, conform datelor din contul personal de asigurări sociale, nu sunt reflectate contribuții achitate în sistemul public de asigurări sociale al Republicii Moldova. În acest sens, sunt incidente prevederile **art. 51 alin. (1) din Legea nr. 156/1998**, potrivit cărora stagiul de cotizare se confirmă prin carnetul de muncă

și/sau alte acte justificative, însă doar în corelație cu existența contribuțiilor datorate și achitate în sistemul public național.

Instanța mai reține că, reexaminarea pensiei este posibilă doar în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare sau venitul asigurat, confirmate prin documente care nu au fost luate anterior în considerare. În cauza de față, reclamantul nu a demonstrat existența unor astfel de circumstanțe noi în sensul legii.

Totodată, instanța apreciază că din materialele cauzei rezultă că reclamantului i-a fost stabilită pensie pentru limită de vârstă începând cu 01.12.2023, fiind valorificat un stagiu total de cotizare de 43,1 ani, inclusiv perioada activității desfășurate la *****, subdiviziune a Î.S. „Calea Ferată din Moldova". Totodată, pentru perioada 01.01.1999 – 31.12.2003, în Registrul de stat al evidenței individuale nu există date declarate de către angajator privind contribuțiile de asigurări sociale achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova.

Instanța reține că, potrivit răspunsurilor nr. 01-13/159и și celui din 18.06.2025, anexate la dosar de către reclamant, contribuțiile sociale aferente perioadei litigioase au fost transferate în bugetul asigurărilor sociale administrat de structurile din stânga Nistrului, și nu în bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova. Or, conform cadrului legal național, la calcularea cuantumului pensiei pot fi valorificate doar veniturile și contribuțiile pentru care au fost achitate contribuții obligatorii în sistemul public de asigurări sociale al Republicii Moldova.

De asemenea, instanța reține că, deși legislația și practica administrativă permit luarea în considerare a activității desfășurate în localitățile din stânga Nistrului la determinarea stagiului total de muncă, această împrejurare nu echivalează cu existența contribuțiilor de asigurări sociale achitate în sistemul public al Republicii Moldova și nu poate servi temei pentru recalcularea cuantumului pensiei în lipsa unor asemenea contribuții.

Referitor la argumentul reclamantului că nu poartă răspundere pentru modalitatea de transfer a contribuțiilor sociale de către angajator, instanța apreciază că acest aspect nu poate înlătura cerințele imperative ale legii privind confirmarea stagiului de cotizare prin datele din contul personal de asigurări sociale și prin contribuțiile efectiv achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat al Republicii Moldova.

Prin urmare, instanța concluzionează că pretenția reclamantului privind includerea perioadei 01.01.1997 – 31.12.2003 în stagiul de cotizare utilizat la stabilirea și calcularea pensiei pentru limită de vârstă nu este susținută de probe pertinente și concludente. În consecință, refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de a valorifica perioada menționată în stagiul de cotizare a fost emis cu respectarea dispozițiilor legale incidente, în condițiile lipsei confirmării achitării contribuțiilor în sistemul public de asigurări sociale al Republicii Moldova.

Conform art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a) - e).

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se respinge acțiunea în contencios administrativ înaintată de Muntean Ion împotriva Casei

Naționale de Asigurări Sociale, cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual, ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul **Veaceslav MARTÎNENCO**